

Úrvacsorás istentisztelet – Hetvened vasárnap

Budapest-Fasor, 2022. február 13.; MGyTK

A vasárnap igéje: Nem a magunk igaz tetteiben, hanem a te nagy irgalmadban bízva visszük eléd könyörgéseinket, [Urunk]. (Dán 9,18)

Lekció: Jer 9,22-23 A helyes dicsekvés

Ezt mondja az ÚR: Ne dicsekedjék bölcsességével a bölcs, ne dicsekedjék erejével az erős, ne dicsekedjék gazdagságával a gazdag! Aki dicsekedni akar, azzal dicsekedjék, hogy érti és tudja rólam, hogy én vagyok az ÚR, aki szeretetet, jogot és igazságot teremtek a földön, mert ezekben telik kedvem – így szól az ÚR!

Textus: Mt 9,9-13 Jézus elhívja Mátét

Amikor Jézus továbbment onnan, meglátott egy embert a vámszedő helyen ülni, akit Máténak hívtak, és így szólt hozzá: Kövess engem! Az felkelt, és követte őt. És történt, amikor Jézus asztalnál ült a háznál, hogy sok vámszedő és bűnös jött, és odatelepedett Jézushoz és az ő tanítványaihoz. Meglátták ezt a farizeusok, és szóltak tanítványainak: Miért eszik a ti mesteretek vámszedőkkel és bűnösökkel együtt? Ő pedig, amikor ezt meghallotta, így szólt: Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek. Menjetelek, és tanuljátok meg, mit jelent ez: „Irgalmasságot akarok, és nem áldozatot.” Mert nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket.

Kedves Gyülekezet!

Isten elfogadja az esendő, bűnöse embert és támogatni akarja őt. Ez az isteni szándéknyilatkozat Máté kapernaumi elhívástörténetéből és az azt követő, Máté rendezte örömlakomán elhangzottakból is kiolvasható.

A Genezáret-tó partján fekvő Kapernaum kicsi, 1500 lelkes halászfalu volt Jézus idejében. Ma már csak részlegesen feltárt, a ferencesek és a görög ortodoxok tulajdonát képező romok vannak a helyén. A település egykori zsinagógáját egy filozemita centurio, a kapernaumi százados építtette, a saját költségén (Lk 7,7). Tudjuk, hogy a falunak száz fős katonai helyőrsége és vámhivatala is volt. Jézus itt lakott nyilvános működése idején. Péter, András, Jakab és János is itt élt és dolgozott halászként, és Máté itt volt vámszedő.

A vámszedőket a lakosság minden rétegében el-lenszenv övezte. Visszaéléseik miatt az emberek együtt említették őket azokkal, akik életfolytatásuk vagy foglalkozásuk miatt nyilvánvaló bűnösöknek és ezért tisztátalannak számítottak. A farizeusi ritualizmus szerint nem volt szabad érintkezni ilyen rossz hírű, közismerten bűnös emberekkel. Mindenki kerülte hát őket és a velük való közösséget. Az étkezéseket is beleértve. Hiszen a közös étkezések és lakomák az asztaltársak azonos világlátását és egymáshoz való közelségét is kifejezték. Így van ez ma is. Legtöbbször mi is a számunkra kedves és szeretett embereket látjuk vendégül otthonunkban.

Vámszedő foglalkozása miatt Máté minden biztonnyal egész élete során azt tapasztalta, hogy az emberek zöme nem csak hogy nem kedveli, hanem

nagy ívben kerüli őt. Ha jó anyagi helyzete nyújthatott is neki ezért bizonyos kárpoztást, az mégis feltételezhető, hogy szeretetre, elfogadásra, elismerésre, megbecsülésre ő is vágyott. Megdöbbenő lehetett ezért számára az, hogy Jézus, akiről akkor már ő is biztosan hallott, „csak úgy” odalépett hozzá, ember-számba vette, megszólította, sőt, tanítványi körébe hívta őt.

Ezt a végtelenül egyszerű, mindenkihez oly természetes közvetlenséggel odalépő, nyitott, érdeklődő és elfogadó jézusi hozzáállást szeretném ma elsőként hangsúlyozni. Ezt vágyja, várja és értékeli régen is és ma is minden ember.

S, amikor azt kérdezzük, hogyan lehetünk Jézus követői, jó tanítványai, mi kell ehhez, akkor a Mátéhoz odalépő Jézust figyelve azt az egyszerű választ kapjuk, hogy nem kell ehhez semmi extra. Egyszerű, közvetlen, nyitott, szerető, érdeklődő és elfogadó odafordulás az ismerős és az ismeretlen felé. Ennyi sokszor elég is a részünkről – a többit: bízunk Istennel.

Megnyílik, befogadóvá és változásra készvé válik a lélek, ha az – általunk is közvetített – Elfogadással és a Szeretettel folytathat egyszerű párbeszédet.

Tudjuk, hogy hívő emberek e jézusi lelkülettel áthatott lények és szolgálata a rendes és rendezett életük, a megbízhatóságuk, a vonzó kisugárzásuk, a szerető, kedves és elfogadó lényük prédikációja által is milyen pozitív változást eredményezhet és milyen mély nyomot hagyhat maga után az emberekben. A mi tegnap búcsúztatott drága Gecse Erzsike nénink is ilyen asszony volt. Nem egy, nem kettő családot vonzott be például ide, a mi fasori közösségünkbe az élete során. Hatalmas, értékes misszió. Jézus közelé-

be, például ide a templomba vonzani és hívni valakit – hogy ott, hogy itt aztán, Isten Lelkének szent és termékeny erőterében bimbózásnak indulhasson egy új Isten-ember, egy új Atya-gyermek, egy új Mester és tanítvány kapcsolat.

Máté evangéliumának eseménysorrendjében Máté elhívását több fontos gyógyítás, valamint a viharzó tenger lecsendesítésének a története is megelőzi. Kiderül ezekből, hogy Jézusnak hatalma van a betegségek, a természet erői, és a bűnbocsánat által a bűn és a gonosz erők felett. Máté elhívástörténete azt mutatja be, hogy Jézus Isteni ereje és hatalma ezeken túl az emberi akaratra és válaszcselekedésre gyakorolt hatásában is megmutatkozik. Követésre hívja Mátét – és Máté felkel és indul. Jézus hívó, elhívó szavában tanítványt teremtő, s ezzel egy új közösséget, a látható és a láthatatlan egyház közösségét megteremtő erő van.

Pilinszky, a Szentírás margójára c. publicisztikájában azt írja, hogy Jézus szavaiban az a csoda, hogy azok nem pusztá szavak. „Aki az Evangéliumot olvassa, nem Jézus szavait olvassa: Jézus maga van vele. Aki az Evangéliumot magával viszi – kórházba, útra, háborúba – nem egy könyvet visz magával! Ezek a »szavak« személyes erejük!” Ahogy Jézus *Kövess engem!* szava Máté életébe munka közben azonnali átalakulást hozott, úgy tapasztalhatták meg azóta is sokan, köztük mi is azt, hogy Jézus, a világban és emberekben jelen lévő és működésben lévő Lelke által, az istentiszteletek mellett a legkülönbözőbb élethelyzetekben is – munka, olvasás, múzeumlátogatás, egy találkozás közben is – ellenállhatatlan és életváltó erővel szólhat hozzánk és ragadhat minket magával valami egészen új és csodálatos felé. (PJ 1993. Tanulmányok, esszék, cikkek I.)

Jézus egyszerű *Kövess engem!* elhívása nem a tanítványságra magukat alkalmasnak tartó önként jelentkezők, nem az „igazak” felé szól elsősorban, hanem a magukat erre – talán már csak a környezetük részéről éreztetett megvetés és elutasítás miatt is – méltatlannak tartók felé. Az olyanok felé, mint a vámszedő Máté. Ezért is idézte Jézus a hellenizmus világában is ismert közmondást és Hóseás próféta nagy mondatát: *Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek. Irgalmasságot akarok, és nem áldozatot. Mert nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket.*

Jézus hívása nem személyválogató. Ezért fogadta el Máté vacsora-meghívását is. Amikor az ember számba vett, megnyílt szívű, megtérni, új életet kezdeni és formálódni kész Máté örömeiben vendégségbe hívja Jézust az otthonába: Jézus megy vele. Nem aggódik, hogy jaj, milyen társaságra lehet majd ott minden biztonnyal számítani. Megy, örömmel, hogy Máté barátai között is hangsúlyozhassa: annak szemében, aki őt elküldte nincsenek különbségtételek.

Úgy telepedhetett asztalhoz a vámosokkal és a bűnösökkel, mintha csak egy volna közülük. „Mássalga” – az ő isteni szentséget, méltóságot és tekintélyt sugárzó lényé miatt – mégis nyilvánvalóan mindenkire számára érzékelhető lehetett.

Ez is egy olyan egyszerű, s mégis szívet nyitogató gesztus, amit a mai tanítvány megtanulhat a Mestertől: meghívóként vagy meghívottként bekapcsolódni és belesimulni a társas étkezések könnyed és derűs légkörébe, beszélgetéseibe is. Házasság hetében ez fontos üzenet lehet a házaspárok számára – otthonuk gyermekeik, unokáik személyében állandó vendégével, és a betérő alkalmi vendégeikkel kapcsolatban is!

Egy nem oly régi szerdai bibliaórán hangzott el Máté elhívásával kapcsolatban az a vélemény, hogy Máté végül is nem volt rosszabb, mint más, mégis lenézték őt – már csak a munkája miatt is. Majd hozzá tették, hogy ma is vannak ilyen lenézett foglalkozások, amelyekkel kapcsolatban nem feledhetjük, hogy nagyon is szükségesek. Nem úgy kell művelni ezeket, mondták ezek a drága bibliaórák asszonyok, hogy az „aki korpa közé keveredik, megeszik a disznók” mondás igazsága igazolódjon, hanem úgy, ahogy a Domokos napra c. Arany János vers is mondja:

„Legnagyobb cél pedig, itt, e földi létben,
Ember lenni mindég, minden körülményben.”

E gondolatok igazságán semmit nem változtat az a tény, hogy a megtérése után Máté felmondott és nem folytatta tovább a munkáját. Jézus máshová hívta és új feladattal bízta meg őt. Vannak a hitünkkel és a keresztény értékrendünkkel összeegyeztethetetlen, becstelenségre, korrupcióra kényszerítő és ezért vállalhatatlan vagy tovább nem folytatható pénzkereseti módok, igen. Ez azonban nem azonos kategória az olyan tisztességesen és emelt fővel végezhető, ámbar egyszerűbb foglalkozásokéval, melyek közül az egyikbe, a lábakat mosó szolgálkába v. cselédekébe Jézus, egy igen mély tanításának az illusztrálása-képpen, egyszer maga is tudatosan beleállt.

Nem csak azt tanította ezzel, hogy *ő nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért* (Mt 20,28). Azt is tanította, hogy nekünk is egymás szolgálivá, segítőivé kell válnunk. Valamint azt is, hogy a foglalkozásuk vagy a cifra előéletük miatt addig megvetett Mátékat, Zákusokat, Mártákat és minden „tékozló fiút” Jézussal együtt a többi tanítványnak is el kell tudni, be kell tudni fogadni és őket nem lenézni, hanem erősíteni és támogatni kell. A hit, a tanítványság útjára, mindenki meghívottként léphet csak rá. Azon mi mind – míg élünk – tanítványként, tanulóként lépkedünk.

És azon az úton bizony bekövetkezhet az is, amit Jézus mond, hogy *a vámszedők és a parázna nők megelőz- nek titeket az Isten országában.* (21,31)

A kereszténységünk, a „hitünk – írja Pilinszky – Isten kegyelméből való, semmiképp se lehet mások megítélésének vagy kivált megvetésének eszköze. Sőt: alázatra, megértésre és még fokozottabb szeretetre kötelez. ... A szeretet az egyetlen méltó és igazságos magatartás, a szeretet, mely minél hatéko-

nyabb, minél erősebb, annál szelídebb és annál toleránsabb. Mert túl érveken és ellenérveken, s túl mindenfajta tapasztalaton, a »kegyelem kiszolgáltatottjai« vagyunk egytől egyig valamennyien. S amit a kegyelem működéséből átláthatunk, az bennünket, hívőket: egyedül szeretetre kötelezhet mindenki iránt. A többit bízunk Istenre..”

Imádkozzunk – Ordass Lajos szavaival!

„Uram! A gőgösen elbizakodott emberrel nem sokat tudsz kezdeni. ... Annak az életnek, melyet Te akarsz megteremteni a földön, az önigazságában tetszelgő ember csak akadályozója lehet. De ahol egy Zákeus – harácsolásai miatt – megterheltnék érzi a lelkét, ahol egy bűnös asszony tisztességét siratja, vagy ahol egy tékozló fiú a vályú mellett emésztődik élete elvesztett értelmén – ott segíteni tudsz. És csak Te tudsz segíteni. A jobb újramezélés lehetőségét egyedül bűnbocsátó kegyelmed, megkötöttségéből szabadságra föloldó szavad adja meg. Uram! Vedd ki szívedből önigazságomat, és segíts át azokon az akadályokon, melyeket fölismert és meg nem látott bűneim állítanak életem útjába! Segíts hozzád találnom, akinél megújulhat életem”, akinél elmélyülhet szeretetem, szolgálatom, hitem. Nem a magunk igaz tetteiben, hanem a te nagy irgalmadban bízva visszük eléd könyörgésünket, Urunk. Ámen.

Ének: 196,1.4

1. Ó, mi kegyelmes Krisztusunk, Ki vagy nekünk igazságunk, Békességünk és váltságunk, Jusson hozzád imádságunk.
4. Tarts meg teljes életünkben Hozzád való hűségünkben, Szent ígédnek értelmében, Szeretetben és egységben!